

A Fővárosi Ítéltábla az Okányi Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Okányi Zsolt Péter ügyvéd és az Ormai és Társai Ügyvédi Iroda ; ügyintéző: dr. Kohl József ügyvéd által képviselt felperesnek, a Jeszenszki Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Jeszenszki Gábor Zsolt ügyvéd és dr. Balatináczy Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2018. június 7. napján meghozott, 22.P.23.808/2017/35. számú ítélete ellen, a felperes részéről 47. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 3.175.000 (hárommillió-százhetvenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2006. június 6-án hitelkeret szerződést kötött a ... Ingatlanforgalmazó és Beruházó Zrt-vel (a továbbiakban: adós), amely alapján különböző összegű kölcsönöket bocsátott az adós rendelkezésére. A felperes hitelkeret szerződésből eredő követeléseinek biztosítása céljából a felek zálogjogot alapítottak az adós valamennyi jogcímen fennálló és jövőbeli pénzkövetelésén. A keretszerződés 7.3. pontjában az adós kötelezettséget vállalt arra, hogy a kölcsönök és járulékaik visszafizetéséig más hitelintézetnél nem köt bankszámla- vagy értékpapírszámla szerződést, a felperes előzetes hozzájárulása nélkül nem nyit, illetve nem tart fenn bank- vagy értékpapírszámlát. A hitelkeret szerződés 9.4. pontjában az adós tulajdonosai kötelezettséget vállaltak arra, hogy az adós fizetési kötelezettségeinek végleges teljesítéséig nem hoznak olyan döntést, amely alapján a hitelszerződések vagy a biztosítéki szerződések, illetve a Finanszírozási Dokumentumok bármelyikében foglalt rendelkezés megsértésre kerül, vagy felmondási esemény következik be, illetve a felperes előzetes hozzájárulása nélkül egyikük sem kérelmez, indítványoz, támogat vagy szavaz meg bármely olyan határozatot, vagy tesz bármely olyan lépést, amellyel az adós fizetéseképtelenségéhez, csődeljáráshoz vagy végelszámoláshoz vagy a hitelezők javára történő engedményezéshez, illetve bármely hasonló eljáráshoz vezethet. A hitelkeret szerződés záradékába foglalt nyilatkozatukkal az adós tulajdonosai annak biztosítására vállaltak kötelezettséget, hogy az adós a hitelszerződésben és egyéb Finanszírozási Dokumentumokban meghatározott kötelezettségeit teljesíthesse, továbbá elismerték a felperes szerződésből eredő jogait, a szerződés rájuk vonatkozó rendelkezéseit magukra nézve kötelezőnek fogadták el, és kötelezettséget vállaltak azok teljesítésére. Az alperes a hitelkeret szerződés és zálogszerződés megkötésekor az adós tulajdonosa és igazgatóságának önálló képviselőre jogosult tagja volt. A szerződéseket az adós képviselőjében az alperes írta alá. A felperes 2012. június 21-én írásban arról tájékoztatta az adóst, hogy az adós

késedelme miatt felmondási esemény merült fel, az adóssal bérleti jogviszonyban lévő 32 bérlőt a szerződés 1. számú mellékletének megküldésével arról értesítette, hogy a bérlő az értesítés kézhezvételét követően joghatályosan csak az értesítésben megjelölt, az adósnak a felperesnél vezetett bankszámláira teljesítheti az adóssal szemben fennálló fizetési kötelezettségeit. Az alperes az adós képviselőjében eljárva 2012. június 16-án és 2014. január 7-én számlát nyitott az adós részére az ... Banknál, és felhívta a bérlőket, hogy a közüzemi díjakat, üzemeltetési díjakat és reklámtábla bérleti díjakat, majd 2014. január 29-től a bérleti díjakat is az ... Banknál nyitott számlákra fizessék be. Az adós 2014. január 10-én csődeljárást kezdeményezett magával szemben, és 2014. január 13-tól csődeljárás hatálya alatt állt. Az alperes 2014. február 3-án újabb számlát nyitott az adós részére az ... Banknál. A bíróság a csődeljárásban létrejött egyezséget nem hagyta jóvá, a csődeljárást megszüntette, és 2014. október 17-én elrendelte az adós felszámolását. A felszámolási eljárás jelenleg is folyamatban van. A felperes az adóssal szemben fennálló követelésének 800.567.794 forintot meghaladó részét engedményezte. A felperes tartozás fedezetének elvonása miatt feljelentést tett az alperes ellen. A felperes feljelentése folytán indult nyomozást az ügyészség megszüntette, mert az adós a tartozását az elvont fedezet erejéig megfizette. A felperes ezt követően pótmagánvádat terjesztett elő, amelynek alapján a büntetőeljárás jelenleg is folyamatban van.

A felperes a keresetében 800.567.794 forint tőkének, ezen összeg után 2012. október 12-től a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatnak és a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetének jogszabályi alapjaként a Ptk. 339. § (1) bekezdését és 318. § (1) bekezdését jelölte meg. Az alperes kártérítési felelősségét elsődlegesen arra alapította, hogy az adós vezető tisztségviselőjeként bűncselekmény elkövetésével okozott kárt, mert elvonta a felperes követelésének fedezetét azáltal, hogy az ... Banknál számlát nyitott az adós számára, és az adós bérlőit ezekre a számlákra történő teljesítésre hívta fel. Másodlagosan hivatkozott arra is, hogy az alperes ezzel a magatartásával és a csődeljárás kezdeményezésével megszegte a hitelszerződésben a saját nevében vállalt kötelezettségeit is, ezért felelőssége a szerződésszegéssel okozott kár szabályai szerint is fennáll. Kifejtette, hogy a fedezet elvonása miatt nem tudta gyakorolni az adós bérleti díj követelésein fennálló zálogjogát, és zálogjogának gyakorlásával nem tudta az óvadék szabályai szerint közvetlenül kielégíteni a követelését. Ennek következtében 800.567.794 forint kár érte, amelyet a büntetőeljárásban keletkezett okiratok igazolnak. Álláspontja szerint a vezető tisztségviselő bűncselekményt megvalósító károkozása esetén a Gt. 30. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően megállapítható a vezető tisztségviselő felelőssége az okozott károkért. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a Szegedi Ítéltábla 2/2008.(XII.4.) kollégiumi véleményével módosított 1/2005. (VI. 17.) számú kollégiumi véleményében kifejtett álláspontra. Érvelése szerint az alperes joggal való visszaélést valósított meg a csődeljárás kezdeményezésével és a csődegyezés megkötésével, és ilyen módon saját magát kívánta előnyben részesíteni, amelyet jogerős bírósági határozat is alátámaszt. Indítványozta a per tárgyalásának felfüggesztését a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Védekezésében vitatta, hogy bűncselekményt követet volna el a felperes sérelmére, szerződésszegéssel vagy más módon kárt okozott volna a felperesnek. Hivatkozott arra, hogy az ügyészség a nyomozást megszüntető határozatában megállapította, hogy a bank rendelkezése alól elvont 29.493.565 forintot az alperes megtérítette. Az ügyészségi határozat szerint a felszámolás kezdőnapja után keletkezett pénzköveteléseket már nem terhelhette zálogjog a Cstv. 49/D. § (1) bekezdése alapján, amely rendelkezést a csődeljárásra is megfelelően alkalmazni kell. Erre figyelemmel a csődeljárás elrendelése után terhére bűncselekmény elkövetése nem állapítható meg. Kifejtette, hogy a csődeljárás megkezdése után köteles volt biztosítani, hogy az adós bevételei a

csődvagyonba kerüljenek, ezért a csődeljárás megkezdése után tett intézkedései nem voltak jogellenesek, a jogellenesség hiánya pedig kizárja a kártérítési felelősségét. Álláspontja szerint az alperes az óvadék szabályai szerint egyébként is csak az óvadéki számlák egyenlege terhére elégíthette volna ki közvetlenül a követelését. Hangsúlyozta, hogy az ... Banknál a számlákat az adós képviselőjeként nyitotta, és ilyen minőségében hívta fel a bérloket arra, hogy ezekre a számlákra teljesítsenek. Rámutatott, hogy a vezető tisztségviselőként esetleg okozott károkért a Gt. 30. § (1) bekezdése alapján az adós felelős. Érvelése szerint nem áll fenn olyan körülmény, amelyre tekintettel a Gt. 30. § (1) bekezdésétől eltérően megállapítható lenne a személyes kártérítési felelőssége. Hivatkozott arra, hogy személyes felelősségének megállapítására a Szegedi Ítéltábla kollégiumi véleménye alapján sincs lehetőség. Hivatkozott arra is, hogy a felperes nem bizonyította kárának bekövetkezését és annak összegét sem. Utalt arra is, hogy a kár összege azért sem állapítható meg, mert az adós ellen indult felszámolási eljárás még nem fejeződött be. Vitatta, hogy megszegte volna a hitelszerződésben vállalt valamelyik kötelezettségét. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy a hitelszerződést az adós képviselőjeként írta alá.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 6.350.000 forint perköltséget. Ítéletének indokolásában rámutatott, hogy a polgári anyagi jog nem ismeri a bűncselekménnyel okozott kár fogalmát, ezért a felperes által megjelölt magatartást csak a szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint tudta értékelni. Kiemelte, hogy a perben nem állt rendelkezésre az alperes bűnösségét kimondó jogerős ítélet, ezért nem volt megállapítható, hogy az alperes bűncselekményt követett volna el a felperes sérelmére. A tárgyalás felfüggesztését azért nem találta indokoltnak, mert a per eldöntése nem függ a büntetőeljárás eredményétől - az alperes bűnösségének kimondása nem jár szükségszerűen az alperes kártérítési felelősségének megállapításával, a büntetőeljárásban keletkezett bizonyítékok pedig a perben is felhasználhatók. Kifejtette, hogy az alperes nem a saját nevében, hanem az adós képviselőjeként nyitott bankszámlákat az ... Banknál, ezért magatartását az adós magatartásának kell betudni. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy ha az alperes magatartása folytán kár érte a felperest, akkor az az adós szerződésszegésével okozott kár, melynek megtérítését a felperes a Gt. 30. § (1) bekezdése alapján az adóstól követelheti. Álláspontja szerint az alperes terhére nem volt megállapítható olyan visszaélészerű magatartás vagy más többlettényállás, amely megalapozhatná az alperes személyes kártérítési felelősségét. Rámutatott, hogy az alperes nem a saját vagyonának gyarapítása, hanem az adós működőképességének megőrzése érdekében járt el. Okfejtése szerint a csődeljárás kezdeményezése sem tekinthető az alperes személyes kártérítési felelősségét kiváltó visszaélészerű joggyakorlásnak, a csődegyezés folytán pedig nem érhet kár a felperest, mert azt a bíróság nem hagyta jóvá. Kifejtette, hogy a hitelkeret szerződés 7.3. pontjában meghatározott kötelezettség az adóst, és nem a képviselőjében eljáró alperest terhelte, a szerződés 9.4. pontjában és záradékában pedig az alperes tulajdonosként vállalt kötelezettségeket. Az volt az álláspontja, hogy az alperes az ... számlákat nem tulajdonosként, hanem az adóst képviselő vezető tisztségviselőként nyitotta meg. A számlák megnyitásával szerződésszegés történt, ez viszont nem az alpereshez, hanem az adóshoz mint szerződést kötő jogi személyhez köthető. Ezért az alperes kártérítési felelőssége sem a Ptk. 318. § (1) bekezdése, sem 339. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg. Utalt arra, hogy az elkövetési érték nem azonos a kár összegével, ezért a rendőrségi iratok nem bizonyítják megfelelően a felperes kárának bekövetkezését és összegét sem.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődleges fellebbezési kérelme arra irányult, hogy a másodfokú bíróság változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, teljesítse a kereseti kérelmét, valamint kötelezze az alperest első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Másodlagosan azt kérte, hogy a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (2)

vagy (3) bekezdése alapján, és utasítsa az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és a tárgyalás felfüggesztésére vagy újabb érdemi határozat hozatalára.

Kifejtette, hogy a büntetőeljárásban hozott döntés függvénye, hogy az alperesnek van-e passzív perbeli legitimációja. Az alperes bűnösségét megállapító ítélet mellett az alperes passzív perbeli legitimációját meg kell állapítani, még abban az esetben is, ha ez a kártérítési felelősség kérdését önmagában nem dönti el. Okfejtése szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem világos abban a kérdésben, hogy az elsőfokú bíróság miért tekintette jelentős körülménynek az alperes bűnösségét kimondó jogerős ítélet hiányát, ha az volt az álláspontja, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítása egyébként sem keletkeztet automatikusan kártérítési felelősséget. Érvelése szerint az elsőfokú bíróságnak nem lett volna joga dönteni az alperes passzív perbeli legitimációjának hiányáról az alperes ellen indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig, erre figyelemmel pedig indokolt lett volna a tárgyalás felfüggesztése. Hivatkozott arra, hogy a tartozás fedezetének elvonása speciális büncselekményi tényállás, amely eleve feltételezi az elkövető kártérítési felelősségét. Ezt támasztja alá, hogy a Btk. büntethetőséget megszüntető okként határozza meg a tartozás megfizetését, ezzel egyértelművé teszi, hogy az elkövetőt személyes polgári jogi felelősség terheli a fedezet elvonásával okozott kárért. Sétrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság azonos kategóriaként kezelte a károkozó magatartást és a keresetőségi jogot. Kifejtette, hogy az alperes jogellenesen nyitott számlákat az adós számára az ... Banknál, és jogellenesen irányította át a bérleti díjak befizetését ezekre a számlákra. Az volt az álláspontja, hogy az alperes intézkedéseinek célja legfeljebb a felróhatóság körében lett volna értékelhető. Álláspontja szerint az alperes nem volt jogosult az adós pénzügyi, gazdasági érdekeit a felperessel szembeni kötelezettségek teljesítésével szemben előnyben részesíteni, ezért magatartása jogellenes volt. Sétrelmezte, hogy az ítélet nem indokolta meg, miért tért el a BH.2004. 408. számú jogesetben kifejtett jogi állásponttól. Álláspontja szerint a Ptk. alapelveinek megsértése önálló kártérítési jogalap, amelyet alátámaszt a Kúria EBD.G.3. számú eseti döntése is. Nem osztotta azt az alperesi álláspontot, amely szerint az alperes felelőssége kizárólag a Gt. 30. § (3) bekezdése, illetve a Cstv. 33/A. §-a alapján vizsgálható. Álláspontja szerint az alperes magatartása visszaélészerű volt, mert csak látszólag járt el az adós érdekében, valójában visszaélt annak önálló jogalanyiségével egy szövevényes eljárás keretében. Az alperes ugyanis kizárólag abból a célból kezdeményezett pert, hogy a felperes követelését a csődeljárás során vitatott követelésként vegyék nyilvántartásba és a csődegyezés megkötése során ne legyen szavazati joga. Kiemelte, hogy a csődegyezés ügyében eljáró bíróság megállapította a csődegyezés visszaélészerű jellegét. Álláspontja szerint az alperes célja az volt, hogy az adóst pozitív eredményhez juttassa, majd osztalék formájában a felperes kárára nyereséghez jusson. Ilyen módon a saját anyagi érdekében járt el, figyelmen kívül hagyta a felperes érdekeit, és megfosztotta a felperest attól, hogy gyakorolhassa az óvadéki jogát. Mivel az alperes a saját vagyonának gyarapítása érdekében visszaélt az adós elkülönült jogalanyiségével, saját személyében közvetlenül felelős a felperesnek okozott kárért.

Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy az alperes is alanya volt a hitelkeret szerződésnek, mert azt részvényesként is aláírta, és ebben a minőségben szolgáltatás teljesítésére vállalt kötelezettséget. Előadta, hogy az alperes minden stratégiai kérdésben egyszemélyes döntéshozó volt, a tulajdonosi jogokat ő gyakorolta. Kifejtette, hogy kárának összege azonos az elvont fedezet összegével, ezt pedig a periratokhoz csatolt rendőrségi iratokkal bizonyította, amelyre az alperes részben elismerő nyilatkozatot is tett. Érvelése szerint a kereseti kérelemhez kötöttség alapján az elsőfokú bíróságnak figyelembe kellett volna venni a keresetlevélben meg nem jelölt bankszámlára irányított elzálogosított követeléseket is.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely alapján megállapítható lenne a kártérítési felelőssége az alperes

vezető tisztségviselőjeként tanúsított magatartásáért, mert a Gt. 30. § (1) bekezdése szerint a vezető tisztségviselő által harmadik személynek okozott kárért a társaság felel, a Gt. 30. § (3) bekezdésében írt felelősség megállapításához szükséges feltételek pedig nem állnak fenn. A Cstv.-re alapított igényt pedig a felperes nem terjesztett elő. Vitatta, hogy a Ptk. alapelveinek megsértése miatt az elkülönült felelősségi rendszer áttörésére lehetőség lenne. Hivatkozott arra is, hogy amennyiben a Szegedi Ítélőtábla kollégiumi véleménye alkalmazható lenne, akkor sem valósultak meg az ajánlásban foglalt feltételek. Kiemelte, hogy nem követett el bűncselekményt a felperes sérelmére, és nem tanúsított a saját vagyona gyarapítását célzó magatartást sem. Előadta, hogy a felperes által sérelmezett magatartása az adós főtevékenységéhez kapcsolódott, célja a társaság működésének fenntartása volt. Álláspontja szerint annak a kötelezettségének a teljesítése, hogy a bérlők befizetéseit a felperesnél vezetett számlákra utalja, lehetetlenült a csődeljárás időtartama alatt. Rámutatott, hogy a csődeljárás alatt az adós mentesült a szerződéses kötelezettségeinek teljesítése alól, a csődvagyon megőrzése viszont kötelezettsége volt, a felperes pedig nem gyakorolhatta a zálogjogát. Erre figyelemmel úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Vitatta azt a felperesi álláspontot is, hogy a felperes bármely számlára fizetett összeg tekintetében óvadéki jogát gyakorolhatta volna. Álláspontja szerint ez a jog csak az óvadéki számlára beérkezett összeg esetén illette volna meg a felperest. Kifejtette, hogy a felperes kára az elterelésből következett be, így a csődeljárás nem állhat okozati összefüggésben a felperes kárával.

Hangsúlyozta, hogy nem volt alanya a hitelkeret szerződésnek, az elterelés nem tulajdonosi döntés volt, ezért szerződésszegéssel sem okozhatott kárt. A csődeljárás megindítása és a károkozás időpontja körüli időben a felperes nem volt természetes személyként tulajdonos, a tulajdoni viszonyokban ugyanis a hitelkeret szerződés megkötése után változás állt be. Hivatkozott arra is, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő bizonyítási indítványt, ezért az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló indítvány megalapozatlan. A kártérítési felelősség elbírálására pedig a polgári bíróság jogosult, ezért nem indokolt a tárgyalás felfüggesztése a büntetőeljárás befejezéséig.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítélőtábla teljes terjedelemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet /Pp. 228. § (4) bekezdés/.

Az ítéletábla az elsőfokú bíróság eljárásában nem észlelt olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely szükségessé tette volna az elsőfokú tárgyalás megismétlését, és ennek érdekében a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését.

A perbeli jogvita a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján elbírálható volt, az érdemi döntés meghozatalához további bizonyításra nem volt szükség, ezért az ítéletábla a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem találta indokoltnak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel és érdemi döntésével az ítéletábla is egyetértett, az alábbi kiegészítések és pontosítások mellett osztotta a döntés alapvetően helyes indokait is:

A peres felek között vitás volt, hogy az alperes alanyává vált-e a hitelkeret szerződésnek, és vállalt-e a szerződésben olyan kötelezettséget, amelynek a megszegése szerződésszegésnek minősül. Az alperes a hitelkeret szerződést tartalmazó okirat 9.4. pontjába és a szerződés záradékába foglalt nyilatkozatával mint az adós tulajdonosa, a saját nevében, magánszemélyként kötelezettséget vállalt a hitelkeret szerződés teljesítésével kapcsolatos - a teljesítést elősegítő és biztosító - magatartások tanúsítására, illetve bizonyos magatartásoktól való tartózkodásra. A felperes azonban nem az

alperes, hanem a ... Ingatlanforgalmazó és Beruházó Zrt. részére vállalt kötelezettséget kölcsönök nyújtására, az alperes pedig nem a saját nevében, magánszemélyként, hanem a ... Ingatlanforgalmazó és Beruházó Zrt. képviselőjeként vállalt kötelezettséget a kölcsönök szerződés szerinti visszafizetésére. Az alperes a hitelkeret szerződést is a ... Ingatlanforgalmazó és Beruházó Zrt. képviselőjeként írta alá.

A gazdasági társaságok absztrakt jogalanyok, amelyek csak a képviseletükre jogosult személyek útján tudnak olyan jognyilatkozatot tenni, amelynek a révén jogok vagy kötelezettségek alanyává válhatnak. A hitelkeret szerződés megkötésekor hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 219. § (2) bekezdése kimondja, hogy a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetőleg kötelezetté. Mindezekre figyelemmel az alperes képviselőként tett nyilatkozata folytán a felperes mint hitelező és a ... Ingatlanforgalmazó és Beruházó Zrt. mint adós között jött létre a hitelkeret szerződés a Ptk. 205. § (1) bekezdésében meghatározott módon.

Az alperes a szerződést tartalmazó okiratba foglalt személyes kötelezettségvállalásai ellenére nem vált alanyává a hitelkeret szerződésnek, ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg és a felperes fellebbezésében alaptalanul támadta. A felperes tulajdonosként, saját nevében valóban tett kötelezettségvállaló nyilatkozatot a hitelkeret szerződésben, de ez a hitelkeret szerződéshez szorosan kapcsolódó önálló kötelmet keletkeztetett a felperes és az alperes között, amellyel kapcsolatban az alperes szerződésszegése vizsgálható volt. Az alperes által tulajdonosként, saját nevében vállalt, a hitelkeret szerződés 9.4. pontjában és záradékában rögzített kötelezettségek megszegéseként a csődeljárás kezdeményezésére vonatkozó javaslat támogatása lenne értékelhető. A felperes által hivatkozott taggyűlési döntésben résztvevő képviselők meghatalmazását azonban az alperes nem tulajdonosként, hanem csak a képviselt cégek önálló aláírási jogkörrel rendelkező képviselőjeként adhatta, ezért a felperes által megjelölt magatartás a szerződésszegés tényét nem bizonyította. A csődeljárás kezdeményezésére vonatkozó javaslat támogatásának azonban nem volt jelentősége a perbeli jogvita eldöntése szempontjából, mert a felperes a fellebbezésében kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem a csődeljárás kezdeményezését tekinti az alperes károkozó magatartásának, az csak a károkozáshoz vezető okfolyamatban egy jelentős láncszem. Erre figyelemmel azt, hogy az alperes tulajdonosként a csődeljárás kezdeményezését támogatta-e szükségtelen volt vizsgálni. Ennek vizsgálata azért is szükségtelen volt, mert a csődeljárás kezdeményezésének támogatása a felperes által érvényesített kárral nem állhat okozati összefüggésben. A felperes ugyanis akkor sem tudta volna zálogjogának érvényesítésével az óvadék szabályai szerint közvetlenül kielégíteni az adóssal szembeni követelését, ha az adós nem kezdeményezett volna csődeljárást. A tiltott számlák megnyitásakor pedig az alperes nem tulajdonosként járt el, ezért az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes, mint tulajdonos a számlanyitással szerződésszegést nem követett el.

A hitelkeret szerződés 7.3. pontjában nem személyesen az alperes, hanem az alperes mint képviselő nyilatkozatával az adós vállalt kötelezettséget arra, hogy a kölcsönök és járulékaik visszafizetéséig más hitelintézetnél nem köt bankszámla- vagy értékpapírszámla szerződést, a felperes előzetes hozzájárulása nélkül nem nyit, illetve nem tart fenn bank- vagy értékpapírszámlát. Az alperes ugyancsak az adós képviselőjeként járt el, amikor még a kölcsönök és járulékaik visszafizetése előtt számlát nyitott az adós részére az ... Banknál, és szintén az adós képviselőjeként eljárva hívta fel az adós bérloít az ... Banknál nyitott számlákra történő teljesítésre. A gazdasági társaság részére történő bankszámla nyitásról történő döntés nem a tulajdonosok (részvényesek), hanem a vezető tisztségviselő jogkörébe tartozik, ezért az alperes a számlákat kizárólag vezető tisztségviselőként nyithatta meg, tulajdonosként viszont nem. Ebből pedig az következik, hogy az alperes a számlák megnyitásával nem szeghette meg a tulajdonosként vállalt kötelezettségeit. A bankszámlák megnyitása az ... Banknál megvalósította a hitelkeret szerződés 7.3. pontjában vállalt kötelezettség megszegését, ezért szerződésszegésnek minősül. Mivel azonban a hitelkeret szerződés 7.3.

pontjában vállalt kötelezettség kötelezettje az adós volt, az alperes pedig az adós képviselőjeként nyitott számlákat az ... Banknál, és hívta fel az adós bérloít az ezekre a számlákra történő teljesítésre, a szerződést szegő félnek az adóst kell tekinteni. Ennek következtében az adós felelős a szerződésszegéssel okozott károkért, az ilyen károk megtérítésére az adós köteles.

Az ... számlák megnyitásakor és az adós bérloinek felhívásakor hatályos, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (1) bekezdése szerint a társaság felelős azért a kárért, amelyet vezető tisztségviselője e jogkörében eljárva harmadik személynek okozott.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján a gazdasági társaság felelős mindazokért a károkért, amelyeket a vezető tisztségviselője e jogkörében eljárva akár szerződésszegésnek minősülő magatartásával, akár szerződésesen kívül harmadik személyeknek okoz. Ettől eltérő felelősségi szabályt csak a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Csődtv.) 33/A. § (6) bekezdése tartalmaz. Ez lehetőséget ad arra, hogy a felszámolással megszűnt gazdasági társaság hitelezője közvetlenül a társaság volt vezető tisztségviselőjével szemben érvényesítse a társasággal szemben fennálló, a felszámolási eljárásban meg nem térült követelését. Ennek a Csődtv. 33/A. § (6) bekezdése értelmében az az előfeltétele, hogy maga a hitelező vagy a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdésében körülírt megállapítási pert indítson a volt vezető tisztségviselő ellen, és ebben a perben a bíróság jogerősen megállapítsa a volt vezető tisztségviselő felelősségét. Nincs peradat arra vonatkozóan, hogy a felperes ilyen megállapítási pert indított volna az alperes ellen, az adós másodfokú eljárásban beszerzett cégkivonatából pedig az is megállapítható, hogy az adós ellen indult felszámolási eljárás még folyamatban van, az adós még nem szűnt meg. Ezért nem állnak fenn azok a törvényi feltételek, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a felperes a követelését közvetlenül az alperessel szemben érvényesítse.

A Csődtv. 33/A. § (6) bekezdésének rendeltetése a hitelezők érdekeinek védelme, annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy a gazdasági társaság vagyonából ki nem elégíthető hitelezői követelések a társaság tartozásaiért egyébként a Gt. 30. § (1) bekezdése alapján felelősséggel nem tartozó volt vezető tisztségviselővel szemben is érvényesíthetők legyenek, ha a volt vezető tisztségviselő magatartása vezetett ahhoz, hogy a követelés a felszámolás alá tartozó vagyonból nem elégíthető ki. Ebből a szabályozásból is az a következtetés vonható le, hogy a hitelező és a volt vezető tisztségviselő között nem jön létre önálló kártérítési jogviszony akkor sem, ha a volt vezető tisztségviselő magatartása vezetett a hitelezői követelések kielégítésének megghiúsulásához. Ha ugyanis a volt vezető tisztségviselő ilyen magatartása önálló kártérítési jogviszonyt hozna létre a volt vezető tisztségviselő és a hitelező között, akkor nem lenne szükség a vezető tisztségviselővel szembeni igényérvényesítés lehetőségét megteremtő külön jogszabályra.

Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amelyik létező gazdasági társaság esetében lehetőséget adna a vezető tisztségviselő vagy a volt vezető tisztségviselő közvetlen, személyes kártérítési felelősségének megállapítására az e jogkörében harmadik személyeknek okozott károkért. A kialakult, és következetesen alkalmazott bírói gyakorlat szerint jogszabály kifejezett rendelkezésének hiányában csak rendkívül kivételes esetekben törhető át a Gt. 30. § (1) bekezdésébe foglalt felelősségi szabály, és állapítható meg a vezető tisztségviselő személyes felelőssége. Önmagában nem alapozhatja meg a vezető tisztségviselő személyes kártérítési felelősségét, ha a vezető tisztségviselő e minőségében tanúsított kárt okozó magatartása bűncselekménnyel minősül. A Ptk. ugyanis a bűncselekménnyel történő károkozást nem határozza meg önálló felelősségi alakzatként, nem tartalmaz a bűncselekménnyel okozott károkra vonatkozó különös felelősségi szabályokat. Ebből az következik, hogy a bűncselekménnyel okozott károk esetében a károkozó

felelősségét a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint kell megítélni, ha a bűncselekmény egyben szerződésszegés is, ha pedig a károkozásra szerződésen kívül került sor, akkor a károkozó felelősségnek megállapítására a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai az irányadók.

A bírói gyakorlat akkor ismeri el a vezető tisztségviselő személyes kártérítési felelősségének megállapíthatóságát a vezető tisztségviselői jogkörében okozott károkért, ha a vezető tisztségviselő a károkozó magatartás tanúsításakor ténylegesen nem annak a társaságnak a képviselőjében jár el, amelynek a képviselőjére egyébként jogosult, hanem visszaél a vezető tisztségével és a képviselői jogával - kilép a vezető tisztségviselői és képviselői szerepéből, és azt tudatosan és célzatosan arra használja fel, hogy közvetlenül a saját vagyonát gyarapítsa, vagy az őt személyesen terhelő kötelezettséget az általa képviselt társaságra hárítson olyan látszat keltésével, mintha a társaság nevében járna el. Ezt a jogi álláspontot tükrözi a felperes által hivatkozott BH 2004. 408. számon közzétett eseti döntés is. Az eseti döntésben ismertetett ügy tényállása azonban lényegesen különbözik a perbeli tényállástól, ezért a perben nem volt alkalmazható. Az eseti döntésben ismertetett ügyben az alperest korábban a bíróság jogerős ítélettel olyan bűncselekményben - csalás - mondta ki bűnösnek, amelynek tényállási eleme a károkozás, és amit a felperesek terhére követett el, továbbá megállapítható volt, hogy a felperes tudatosan a saját céljaira használta fel a felpereseket megillető pénzt. A jelen perben nem állt rendelkezésre az alperes bűnösségét kimondó jogerős ítélet, és a feltárt tényállásból nem volt megállapítható, hogy az alperes a saját vagyonának gyarapítása, vagy őt személyesen terhelő kötelezettségtől való szabadulás céljából nyitott volna bankszámlákat az adós részére az ... Banknál, vagy hívta volna fel az adós bérlokit az ... Banknál vezetett számlákra történő teljesítésre, és nem volt bizonyított, hogy a számlákra befolyt pénzt az alperes akár csak részben is közvetlenül a saját vagyonának gyarapítására használta volna fel. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a jogi következtetést, hogy nem állapítható meg az alperes kártérítési felelőssége azokért a károkért, amelyek a felperest a bérloki befizetések ... Banknál nyitott számlákra történt átirányításából érték, és az alperes nem kötelezhető ezeknek a károknak a megtérítésére.

Mivel az alperes kártérítési felelőssége akkor sem lenne megállapítható, ha jogerős ítélet állapítaná meg, hogy az alperes tartozás fedezetének elvonása bűncselekményét követte el a felperes sérelmére, az ítélőtábla sem látta indokoltnak a tárgyalás felfüggesztését a Pp. 152. § (1) bekezdése alapján az alperes ellen indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

Az ítélőtábla osztotta az alperesnek azt az álláspontját, hogy aggályos a felperes kárának bekövetkezése és összege is. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 405. § (1) bekezdése értelmében a követelés fedezetének elvonása csak akkor bűncselekmény, ha részben vagy egészben a követelés kiegyenlítésének megghiúsulását eredményezi. Polgári jogi szempontból egyes vagyoni elemek kivonása a kötelezett vagyonából csak akkor tekinthető fedezetelvonásnak, és csak akkor tud kárt okozni a követelés jogosultjának, ha a követelés részben vagy egészben nem elégíthető ki a kötelezett fennmaradó vagyonából. A bérloki befizetések átirányítása az ... Banknál megnyitott számlákra csak attól a lehetőségtől fosztotta meg a felperest, hogy az átirányított pénzből a követelést terhelő zálogjog és az óvadék szabályai szerint közvetlenül elégítse ki a követelését. Ebből azonban még nem következik okszerűen, hogy végleg megghiúsult volna a felperes követelésének kielégítése. A felperesnek elvileg lehetősége van arra, hogy az átirányított pénzből és az adós egyéb vagyonából más módon keressen kielégítést. Az átirányított pénz előbb a csődvagyon, később a felszámolási vagyon része lett, az adós elleni felszámolási eljárás még folyamatban van, ezért jelenleg nem tudható, hogy a felperes követelése milyen mértékben térülhet meg a felszámolási vagyonból, és a bérloki befizetések átirányítása milyen mértékben hiúsítja meg a

felperes követelésének kielégítését. Emiatt az ... Banknál vezetett számlákra átirányított összeg igazolása önmagában még nem bizonyítja sem a felperes kárának bekövetkezését, sem a kár összegét.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a Pp. 254. § (3) bekezdésének alkalmazásával az elsőfokú ítélet alapvetően helyes indokaira utalással - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperest képviselő ügyvéd munkadíjaként felmerült másodfokú perköltség összegét az alperes és a képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíjhoz képest a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg, az alperes képviselőjének a másodfokú eljárásban kifejtett tényleges tevékenységére figyelemmel.

Budapest, 2018. november 8.

Világhyéné dr. Böcskei Terézia s.k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s.k.
s.k.
előadó bíró

dr. Csóka István
bíró